

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

M. Tvllivs Cicero Mannvcciorvm Commentariis Illvstratvs antiquaeq. lectioni restitutus

Continens De Philosophia Volumen Secundum

Cicero, Marcus Tullius

Venetiis, 1583

Perillvstri Comiti Avgvstino Ivsto

[urn:nbn:de:gbv:45:1-770553](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:45:1-770553)

PERILLVSTRI
COMITI
AVGVSTINO. IVSTO

ATO quodam, planeq. bono fato contigit, ut, quo tempore Commentarius in Ciceronis librum de Fato mihi edendus esset, Te, de facie ignotum, perhonorifico tamen Gabrielis Cautij testimonio nossem. Multa is, spectatae uir uirtutis, de Te magnifica, multa praecleara, multa ad solidam gloriam directa consilia narrare solitus est. cui cum ego maximam fidem, ob acerrimum, quo praeditus est, iudicium, habeam; ferreus sim, ni Te, Tuasq. miras & animi, & ingenij dotes amem, colam, praedicem. Abundare opibus, populis imperare, sunt, qui in laude ponant. uerum ego maiorem laudem statuo ijs deberi, qui diuitijs honeste uti sciant, ijsque, qui seipsos potius regere norunt, gloriosumq. immortalitatis iter, maiorum suorum uestigijs impressum, ingressi, posteris quoque uirtute praelucent. Quae Tu cum optime praestes, cumq. totus ad ueram uirtutem sis natus, amat Te Verona, amant boni omnes, in cuius praesidio maximam suae felicitatis partem sitam ducunt. Horum in numerum cum ego summopere cupiam a Te referri, meam hanc uoluntatem obscuram esse non sum passus. uolui hoc, qualecumque est, animi mei, & obseruantiae signum Tibi primum ipsi, deinde alijs, qui haec legent, notum esse. Maiora a nobis in dies exspecta. Iacta sint fundamenta, quibus aedificium, & uirtuti tuae, uotoq. meo conueniens, aliquando superaddatur. Haec Tibi Valerius Palermus meus, meus inquam, quem Tuum, si non est, (cur autem, non esse, dubitem?) esse cupio, tradet. qui cum me plane cognoscat, meamq. in nobilissimam Familiam Tuam propensam uoluntatem, praecipueq. in Iulium Iustum, Comitem, quem iamdiu, praestantissimi uiri, Francisci Morandi, testimonio, noui; spero fore, ut suo sermone Tuam mihi beneuolentiam aliquo modo conciliet. in
V quo

I N

M. TVLLII. CICERONIS

LIBRVM

DE. FATO

Commentarius Aldi Mannuccij.

ARGVMENTVM

Quia moralem philosophiae partem Cicero sibi Latinis litteris illustrandam, suisq. ciuibus tradendam sumpsisset, ut ipse Tusculanarum disputationum principio testatur; consequens erat, ut & libros de natura deorum, de diuinatione, ac de fato scriberet, quod colligitur ex principio libri secundi de diuinatione: pertinet enim ad moralem philosophiam Fati disquisitio, quia, si fati necessitas ulla esset, frustra praeciperetur de moribus, qui praeceptis adiuuari nihil possent. Maxime uero id sibi faciendum, quod magnis contentionibus pendentibus ex ratione differendi res ipsa sit obscura. Quare Posidonium, Diodorum, Epicurum, Carneadem & ueteres philosophos de fato disputantes, sed eos tamen Cicero omnium arbiter conciliat, ostendens ad eundem exitum omnes uenire, uerbisque, & non re dissentire. Epicuri tamen modum philosophandi grauius increpat, ut qui ea dicat, quae omnium mentes refugiant, & aspernentur.

CICERO

VIA pertinet ad mores, quos ἠθῆν Graeci uocant, nos eam partem philosophiae de moribus appellare solemus. sed decet auentem linguam Latinam nominare moralem. explicanda uis est, ratioq. enunciationum: quae

quod cuique maxime probabile uideretur; in hac disputatione de Fato, casus quidam, ne facerem, impediuit. nam, cum essem in Puteolano, Hirtiusq. noster, consul designatus, iisdem in locis, uir bonus, & nobis amicissimus, & hys studijs, in quibus nos a pueritia uiximus, deditus; multum una eramus, maxime nos quidem exquirentes ea consilia, quae ad pacem, & ad concordiam ciuium pertinerent. cum enim omnes, post interitum Caesaris, nouarum perturbationum causae quaeri uiderentur; hisq. esse occurrendum putaremus: omnis fere nostra in his deliberationibus consumebatur oratio: idq. & saepe alias, & quodam liberiore, quam solebat, & magis uacuo ab interuentoribus die, cum ille ad me uenisset, primo illa, quae erant quotidiana, & quasi legitima nobis, de pace, & de otio. quibus acceptis, Quid ergo, inquit ille, queniam oratorias exercitatio

Graeci ἀέτιωματα uocant: quae de re futura cum aliquid dicunt, deq. eo, quod possit fieri, aut non possit, quam nim habent, obscura quaeestio est: quam περίδουατων appellat: totaq. est λογικὴ: quam rationem differendi uoco. quod autem in alijs libris feci, qui sunt de natura deorum, itemq. in hys, quos de diuinatione edidi, ut in utramque partem perpetua explicaretur oratio, quo facilius id a quoque probaretur,

